

ROLI I MËSIMIT TË GJUHËVE TË HUAJA, POSAÇËRISHT I GJERMANISHTES NË SHKOLLAT E MESME TË LARTA NË VUSHTRRI

THE ROLE OF FOREIGN LANGUAGE TEACHING, ESPECIALLY GERMAN IN HIGHER SECONDARY SCHOOLS IN VUSHTRRI

Zana PLLANA¹, Albulena PLLANA-BREZNICA²

¹ Phdcand. University „Cyril and Methodius” Skopje, North Macedonia

² Technical High School „Lutfi Musiqi” Vushtrri, Republic of Kosovo

*Corresponding author e-mail: zanaplana1@gmail.com, albulena.c@hotmail.com,

Abstrakt

The learning and use of world languages such as English, German, and French have become a necessity of our time, both for communication and for accessing professional and scientific literature, as well as for employment opportunities.

This paper presents an overview of the foreign languages taught in upper secondary schools in Vushtrri. In the general gymnasium, English and French are taught, while in vocational schools, English, German, and French are offered. In particular, during the last decade, the teaching of German has been included in the curricula of upper secondary schools, and students' interest in learning it has significantly increased, especially in technical fields. To obtain a clearer picture of the teaching of foreign languages—especially German—at the Technical High School “Lutfi Musiqi” in Vushtrri, a questionnaire was conducted among 11th and 12th-grade students studying German. The results of this survey are presented and discussed in this paper.

Keywords: foreign languages, English, German, French, upper secondary schools, Vushtrri

Përmbledhje

Mësimi dhe përdorimi i gjuhëve botërore, si i anglishtes, i gjermanishtes edhe frëngjishtes janë nevojë e kohës, si për komunikim ashtu edhe për shfrytëzim të literaturës profesionale e shkencore dhe për punësim. Në këtë punim do të prezantojmë gjuhët e huaja të cilat mësohen në shkollat e mesme të larta në Vushtrri. Në gjimnaz mësohen gjuha e angleze dhe frënge, kurse në shkollat profesionale gjuhët angleze, gjermane dhe frënge. Sidomos në dekadën e fundit në planprogramet e shkollave të mesme të larta është futur edhe mësimi i gjermanishtes dhe është rritur interesimi i nxënësve për mësimin e saj, sidomos në drejtimet teknike. Për të fituar një pasqyrë sa më të saktë për mësimin e gjuhëve të huaja, e posaçërisht i gjermanishtes në shkollën e mesme teknike “Lutfi Musiqi” në Vushtrri, kemi bërë një pyetësor për nxënësit e klasave të njëmbëdhjeta e dymbëdhjeta, ku mësohet gjermanishtja, rezultatet e të cilit do t'i parashatrojmë në punim.

Fjalët kyçe: gjuhët e huaja, anglishtja, gjermanishtja, frëngjishtja, shkollat e mesme të larta, Vushtrri.

Hyrje

Në shekullin XXI, gjuha angleze është bërë një mjet global komunikimi, që lidh njerëz nga kultura, kontinente dhe profesione të ndryshme. Me më shumë se 1.5 miliardë folës në mbarë botën (viti 2025), anglishtja është gjuha më e përhapur dhe më me ndikim ndërkombëtar. Ajo përdoret si gjuhë e parë, e dytë ose zyrtare në mbi 100 shtete dhe territore, duke e bërë një lingua franca (që përdoret si përzierje e gjuhës italiane me gjuhët frënge, spanjolle, greke e arabe) të vërtetë të globit.

Teoria e përvetësimit të gjuhës së dytë të huaj

Hipotezat për përvetësimin e gjuhës së dytë, të huaj:

- Dallimi përvetësim-mësim,
- Hipotezat e rendit natyror dhe
- Hipoteza e Monitorit

Hipoteza e hyrjes, mund të jetë koncepti më i rëndësishëm në teorinë e përvetësimit të gjuhës së dytë sot. Është e rëndësishme sepse përpiket t'i përgjigjet pyetjes thelbësore teorike se si e përvetësojmë gjuhën. Është gjithashtu e rëndësishme sepse mund të përmbajë përgjigjen për shumë nga problemet tona të përditshme në mësimdhënien e gjuhës së dytë në të gjitha nivelet. Pas diskutimit të hipotezës së të dhënave hyrëse, i drejtohem konceptit të filtrit afektiv, një hipotezë se si ndryshoret afektive lidhen me procesin e përvetësimit të gjuhës së dytë.

Shkaktarë në përvetësimin e gjuhës së dytë rrjedhin nga hipoteza e të dhënave hyrëse dhe filtrit afektiv - sasia e të dhënave hyrëse të kuptueshme që merr dhe kupton përvetësuesi, dhe forca e filtrit afektiv, ose shkalla në të cilën përvetësuesi është "i hapur" ndaj të dhënave hyrëse.

Anglishtja është ndoshta gjuha më e studiuar për sa i përket hipotezës së rendit natyror, dhe nga të gjitha strukturat e anglishtes, morfologjia është më e studiuar.

Çfarë përparësish sjell mësimi i një gjuhe të huaj?

Mësimi i një gjuhe të huaj forcon aftësitë analitike, kujtesën dhe të menduarit kritik. Gjithashtu ndihmon në mësimin më të mirë të gjuhës amtare, sepse nxënësit krahasojnë struktura gramatikore dhe kuptojnë më mirë funksionimin e gjuhës.

Metodologjia e punës për hartimin e punimit

Në këtë punim objekt i studimit ishte analiza e të mësuarit të gjuhëve të huaja, në shkollat e mesme të larta në Vushtrri, si: anglishtes, gjermanishtes dhe frëngjishte. Përveç vizitave në dy shkollat profesionale dhe në gjimnaz për të parë se cilat gjuhë të hueja mësohen në secilën shkollë, kemi përgatitur edhe dy teste bashkëkohore për gjuhën angleze dhe gjermane. Testimi është kryer nga dy klasë me nga 20 nxënës të shkëlqyeshëm në secilën shkollë. Rezultatet i kemi përpunuar me programin Exel.

Për të mbledhur të dhëna mbi mësimin e gjuhëve të huaja, është kryer një pyetësor me nxënësit e klasave të 11-ta dhe 12-ta në SHMT “Lutfi Musiqi”, për gjuhën gjermane, kurse në shkollën profesionale “Bahri Haxha” dhe në gjimnazin “Eqrem Çabej” për gjuhën angleze, në Vushtrri. Pyetësori përmbante 10 pyetje të strukturuar për të vlerësuar gjuhët e mësuara, motivimin e nxënësve dhe perceptimin e tyre mbi rëndësinë e gjuhëve të huaja.

Mësimi i gjermanishtes në shkollat e mesme të larta në Vushtrri

Në botën e sotme të globalizuar, njohja e gjuhëve të huaja është bërë një domosdoshmëri për çdo individ dhe shoqëri që synon zhvillim e përparim. Ky fakt merr një rëndësi të veçantë për popujt numerikisht të vegjël, me rreth një deri në dy milionë banorë, të cilët shpesh varen nga bashkëpunimi ndërkombëtar për të siguruar zhvillimin e tyre ekonomik, arsimor dhe

kulturore. Në këtë kuadër, mësimi i gjermanishtes në shkollat e mesme të larta, në Vushttri, zë një vend të veçantë e strategjik.

Së pari, gjuha gjermane ka një peshë të madhe kulturore dhe intelektuale në Europë. Ajo është gjuha e filozofëve si Kant e Goethe, e shkencëtarëve si Einstein e Planck, dhe përfaqëson një traditë të thellë kulturore që frymëzon të rinjtë të mendojnë në mënyrë kritike e krijuese. Për një popull të vogël, njohja e kësaj gjuhe nuk rrezikon identitetin kombëtar, përkundrazi, e pasuron atë dhe nxit respektin për kulturat e tjera, duke forcuar njëkohësisht vetëdijen kombëtare.

Së dyti, roli i gjermanishtes është edhe praktik. Gjermania, Austria dhe Zvicra janë ndër partnerët më të rëndësishëm ekonomikë e arsimorë të vendeve të vogla europiane dhe për vendin tonë. Përmes njohjes së gjermanishtes, të rinjtë përfitojnë mundësi të shumta studimi, punësimi dhe bashkëpunimi profesional. Universitetet gjermane ofrojnë programe të shumta bursash për studentë të huaj, ndërsa shumë kompani gjermane kërkojnë punonjës që njohin gjuhën e tyre, zanate të ndryshme, inxhinierë, mjekë etj. Kjo e bën gjermanishten një investim konkret për të ardhmen.

Së treti, mësimi i një gjuhe të huaj ka përfitime të rëndësishme kognitive. Ai forcon kujtesën, përqendrimin dhe aftësinë për të menduar në mënyrë analitike. Nxënësit që mësojnë një gjuhë të huaj mësojnë më mirë edhe gjuhën amtare, sepse arrijnë të kuptojnë më qartë strukturat dhe rregullat gjuhësore.

Gjuha gjermane është gjuhë amtare për më shumë se 90-100 milionë njerëz. Numri i folësve total (përfshirë të dytët dhe të huajt): ≈ 130 deri 220 milionë. Sipas Goethe-Institut dhe partnerëve (raporti “German as a Foreign Language Worldwide”), numri i të huajve që mësojnë gjermanishten si gjuhë e huaj: rreth 15 milionë në periudhën e fundit.

Rëndësia ndërkombëtare dhe diplomatike e gjuhës angleze në botën moderne

Gjuha angleze është **gjuha kryesore e komunikimit ndërkombëtar** në organizata, si: në OKB, në NATO, në Bashkimin Europian, në Bankën Botërore dhe shumë organizata të tjera globale. Ajo u mundëson vendeve me gjuhë të ndryshme të bashkëpunojnë lehtë në fushat e diplomacisë, tregtisë dhe shkencës.

Gjuha angleze-gjuhë e teknologjisë dhe informacionit

Rreth **60% e përmbajtjeve në internet** është në gjuhën angleze. Po ashtu, shumica e programeve kompjuterike, manualeve teknike, konferencave shkencore dhe burimeve akademike botohen në këtë gjuhë. Për këtë arsye, njohja e anglishtes është **kusht për qasje në dijen bashkëkohore** dhe për sukses në karrierat teknologjike e shkencore.

Arsimi dhe mundësitë akademike

Anglishtja është gjuha e universiteteve më prestigjioze në botë, si: Oxford, Cambridge, Harvard apo MIT. Mijëra programe studimore ofrohen në anglisht, edhe në vendet joanglishtfolëse. Kjo i jep të rinjve **mundësi të gjera për studime ndërkombëtare** dhe përfitim nga burime arsimore globale.

Ekonomia dhe tregu i punës

Në epokën e globalizimit, kompanitë kërkojnë punonjës që zotërojnë anglishten. Ajo është **gjuha e biznesit ndërkombëtar**, e turizmit, aviacionit dhe komunikimit profesional. Njohja e saj rrit ndjeshëm **punësueshmërinë dhe fleksibilitetin profesional** në çdo vend.

Rëndësia kulturore e njohjes së gjuhës angleze

Anglishtja është gjithashtu *gjuha e artit, muzikës, filmit dhe medie globale*. Përmes saj, njerëzit kanë qasje të drejtpërdrejtë në kulturën botërore, duke ndihmuar në zhvillimin e një shoqërie të hapur dhe tolerante.

Roli i mësimimit të gjuhëve të huaja në shkollat e mesme të larta në Vushtrri

Gjuha angleze është lëndë e detyrueshme për të gjithë nxënësit e shkollës, në të gjitha drejtimet dhe në të tri vitet (klasat X, XI dhe XII). Ajo synon të zhvillojë kompetencat gjuhësore të nxënësve në komunikim të përgjithshëm dhe profesional, në përputhje me drejtimin arsimor që ata ndjekin.

Në Shkollën e Mesme Teknike “Lutfi Musiqi” në Vushtrri, mësimi i gjuhëve të huaja është pjesë e rëndësishme e plan programit arsimor. Aktualisht në shkollë mësohen dy gjuhë të huaja: anglishtja dhe gjermanishtja.

Gjuha gjermane mësohet si gjuhë e dytë e huaj në disa drejtime profesionale, kryesisht në klasat XI dhe XII. Interesimi për këtë gjuhë është rritur dukshëm në vitet e fundit, për shkak të mundësive të punësimit dhe bashkëpunimit me tregun gjermanofon. Programi i gjermanishtes fokusohet në komunikimin bazë, terminologjinë profesionale dhe përgatitjen e nxënësve për kurse ose trajnime të mëtejshme pas shkollës së mesme.

Në Shkollën e mesme profesionale “Bahri Haxha” në Vushtrri, mësohen dy gjuhë të huaja: anglishtja dhe frëngjishtja.

Në gjimnazin “Eqrem Çabej” në Vushtrri, mësimi i gjuhëve të huaja është pjesë e shumë e rëndësishme e planprogramit arsimor, ku mësohen dy gjuhë të huaja: anglishtja dhe frëngjishtja.

Roli i mësimimit të gjuhëve të huaja, veçanërisht i gjermanishtes

Në shkollat e mesme të larta në Vushtrri, ka një rëndësi të madhe për arsimin dhe zhvillimin kulturor e ekonomik dhe identitar të vendeve të vogla, të popujve numerikisht të vegjël, siç rasti i Republikës së Kosovës nuk rrezikon identitetin kombëtar, por përkundrazi e pasuron atë:

- Nxënësit fitojnë qasje në kultura të tjera, duke ndërtuar një identitet të hapur dhe të vetëdijshëm për vlerat kombëtare.

- Gjuha gjermane, si gjuhë me traditë të gjatë filozofike, shkencore dhe artistike, u ofron të rinjve një dritare drejt kulturës evropiane qendrore.

Për shtetet e vogla, që shpesh varen nga bashkëpunimi ndërkombëtar, njohja e gjuhëve të huaja është çelës kryesor:

- Gjermanishtja është një nga gjuhët më të rëndësishme të Bashkimit Europian dhe një nga më të folurat në kontinentin evropian.

Cilat janë përfitimet arsimore dhe profesionale me njohjen e gjermanishtes?

Mësimi i gjermanishtes në shkolla profesionale ka disa aspekte të rëndësishme:

- Aftësimi i nxënësve për të përdorur gjuhën në kontekste teknike dhe profesionale,
- Ndihmon zhvillimin e aftësive komunikuese dhe ndërkulturore,

- Përgatitja e nxënësve për mundësi punësimi në vende ku gjermanishtja është gjuhë zyrtare (Gjermani, Austri, Zvicër),
- Lehtëson lidhjet ekonomike, arsimore dhe diplomatike me vendet gjermanofone, si: Gjermania, Austria dhe Zvicra, ku jetojnë përkohësisht një numër i madh i bashkatdhetarëve tanë, e këto tri shtete janë partnerë të rëndësishëm për vendin tonë.
- Gjermanishtja hap mundësi studimi në universitete prestigjioze të Evropës (me bursa si DAAD apo Erasmus+).
- Njohja e saj rrit punësueshmërinë, pasi shumë kompani gjermane veprojnë në vende të vogla (p.sh. në Ballkan apo Baltik).

Cili është roli i gjermanishtes në shtetet me popullsi numerikisht të vogël?

- Në vende me pak banorë, si p.sh. Kosova, Shqipëria, Maqedonia e Veriut, Mali i Zi, Estonia etj., gjermanishtja përdoret shpesh, si:
- alternativë e vlefshme ndaj anglishtes, duke shmangur varësinë gjuhësore nga një gjuhë e vetme.
- Nxit larmi gjuhësore dhe kulturore në sistemin arsimor, duke ruajtjur pavarësisë intelektuale dhe diversitetit kulturor.

Tabelat dhe grafikët

Një vizualizim i përgjithshëm të rezultateve të pyetësorit mbi mësimin e gjuhëve të huaja.

Gjuha e huaj	Numri i nxënësve të testuar
Anglisht	40
Gjermanisht	40
Frëngjisht	0

PYETËSOR

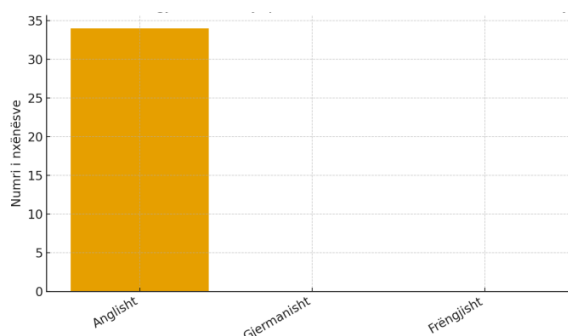
Qëllimi i pyetësorit: Ky pyetësor ka për qëllim të mbledhë të dhëna lidhur me rëndësinë, qëndrimet dhe interesimin e nxënësve për mësimin e gjuhëve të huaja në shkollat e mesme të larta në Vushtrri, me theks të veçantë gjermanishtes.

SHTESË

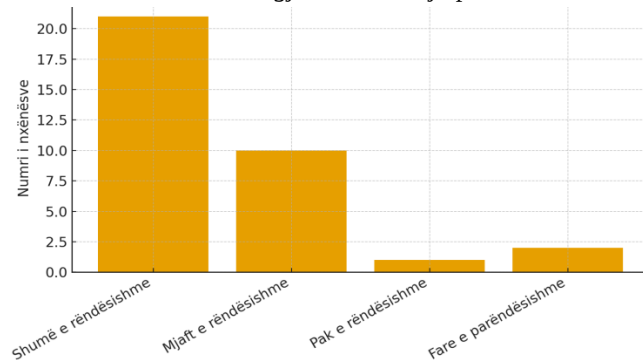
Rezultatet e pyetësorit:

Pyetësor për gjuhën gjermane:

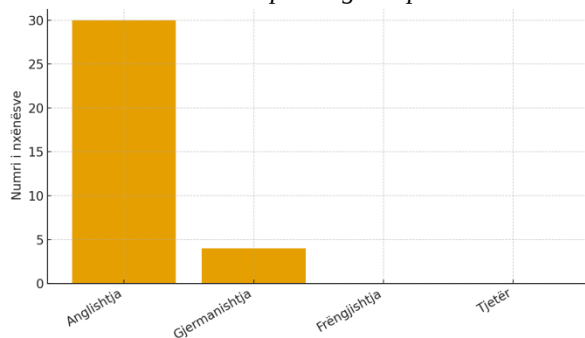
1. Cila është gjuha e huaj që mësoni aktualisht në shkollën tuaj?

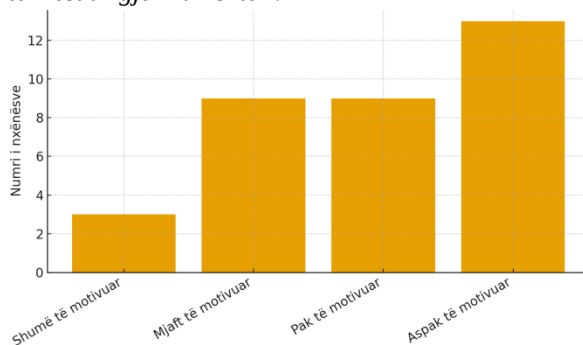
2. Sa e rëndësishme e konsideroni mësimin e gjuhëve të huaja për të ardhmen tuaj profesionale?

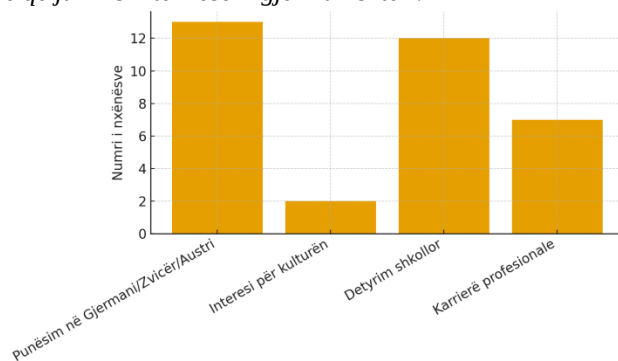
3. Cila gjuhë e huaj mendoni se ka më shumë rëndësi për tregun e punës sot në Kosovë dhe në Europë?

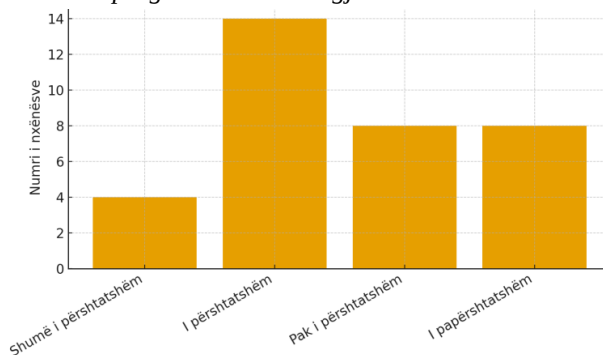
4. Sa të motivuar ndiheni për të mësuar gjermanishten?

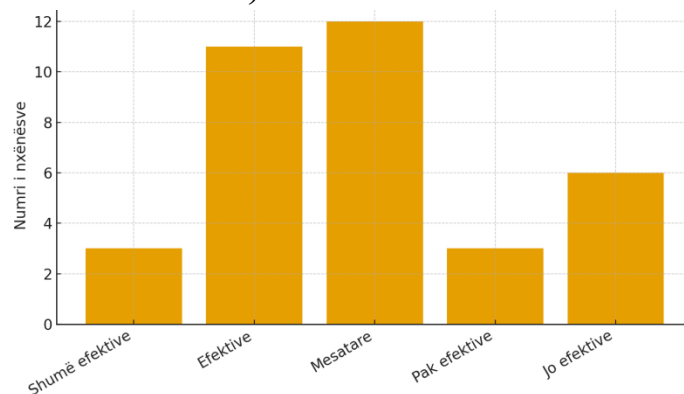
5. Cilat janë arsyt kryesore që ju nxisin të mësoni gjermanishten?

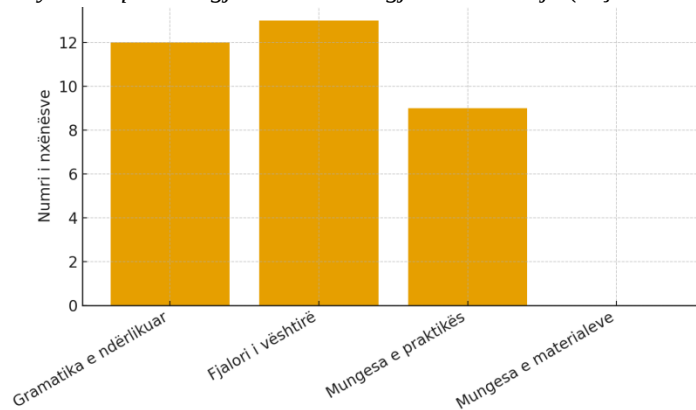
6. Sa i përshtatshëm mendoni se është programi mësimor i gjermanishtes në shkollën tuaj?

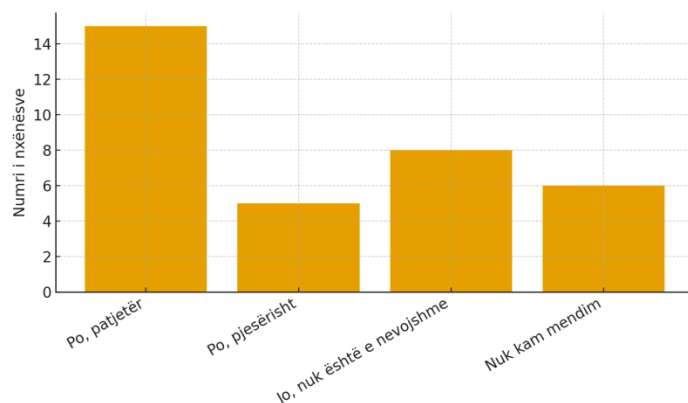
7. Si e vlerësoni metodën e punës së mësimdhënësit të gjermanishtes në zhvillimin e aftësive tuaja gjuhësore (të folurit, të dëgjuarit, të lexuarit dhe të shkruarit)?

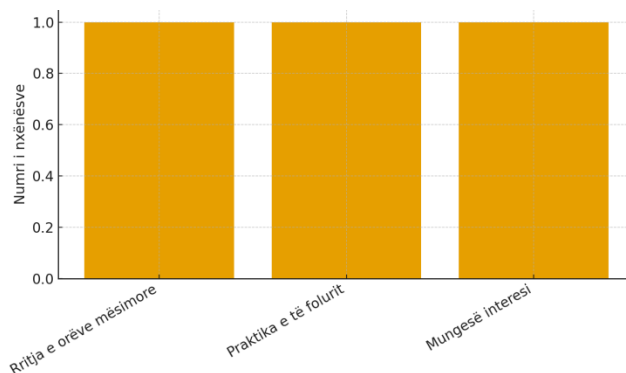
8. Cilat janë vështirësitë kryesore që hasni gjatë mëimit të gjuhëve të huaja (veçanërisht të gjermanishtes)?

9. A mendoni se mësimi i gjermanishtes duhet të zgjerohet në të gjitha drejtimet e shkollave profesionale dhe gjimnazin e Vushtrrisë?

10. Në mendimin tuaj, si mund të përmirësohet mësimi i gjuhëve të huaja në shkollat e mesme të larta në Vushtri?

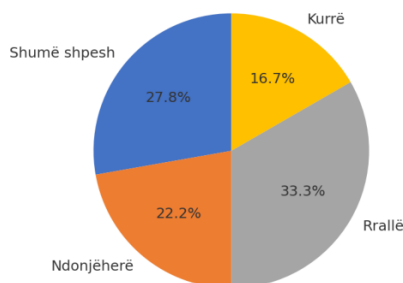

Analiza e rezultateve të pyetësorit SHM profesionale “B. Haxha”, Vushtri

Shumica e nxënësve i përdorin fjalët e huaja në mënyrë të moderuar, duke reflektuar ndikimin e teknologjisë në komunikimin e përditshëm.

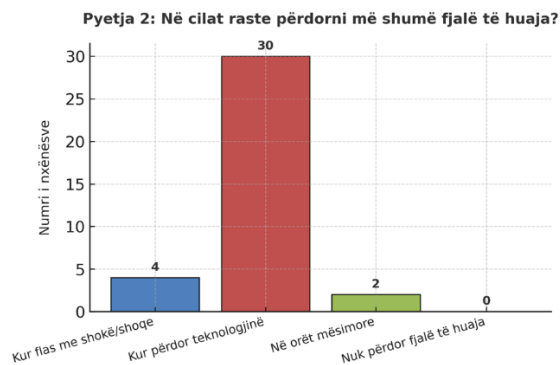
Ky raport paraqet analizën vizuale të rezultateve të pyetësorit mbi përdorimin e fjalëve të huaja nga nxënësit e shkollës profesionale “B. Haxha”, Vushtri.

1. Sa shpesh përdorni fjalë të huaja (si “booking”, “chat”, “online”) gjatë të folurit të përditshëm?

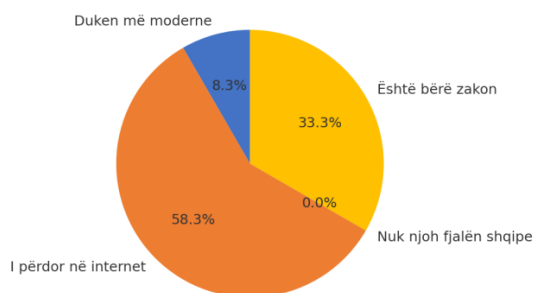
2.

2. Në cilat raste përdorni më shumë fjalë të huaja?

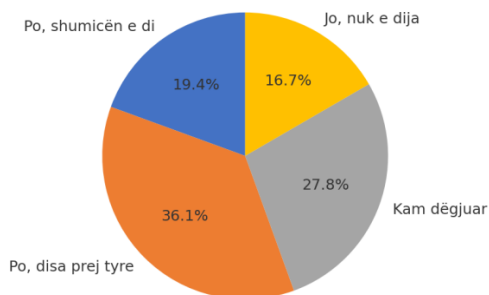
Rezultatet tregojnë se përdorimi më i madh i fjalëve të huaja ndodh gjatë përdorimit të teknologjisë, çka tregon ndikimin e gjuhës angleze në mjediset digjitale.

3. Cila është arsyeja kryesore që përdorni fjalë nga anglishtja?

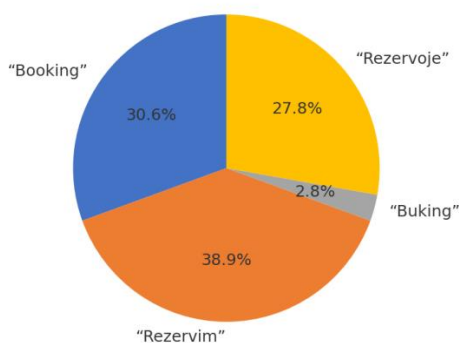
Përdorimi i fjalëve angleze shihet kryesisht si praktikitet dhe zakon i përvetësuar përmes mediave online.

4. A e dini se shumë fjalë të huaja kanë barasvlerës në gjuhën shqipe?

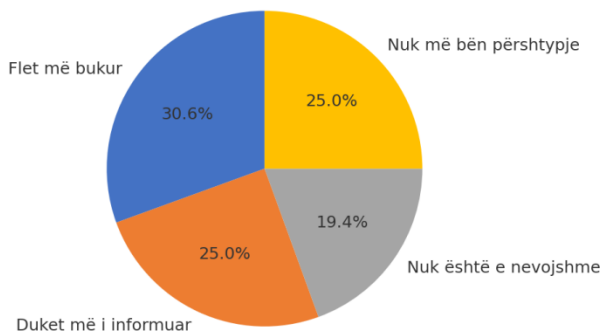
Pjesa më e madhe e nxënësve janë të vetëdijshëm për ekzistencën e barasvlerësve shqip, por njohuritë janë të pjesshme.

5. Cilin version të fjalës do të zgjidhnit në të folur?

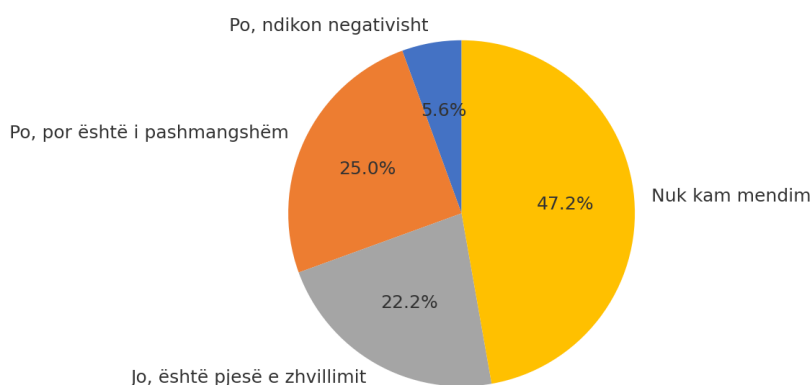
Nxënësit ndahen mes përdorimit të termave anglisht dhe përkthimeve shqip, duke treguar përfshirje të lartë të të dy formave në praktikë.

6. Kur dëgjoni dikë që përdor shumë fjalë të huaja, çfarë mendoni?

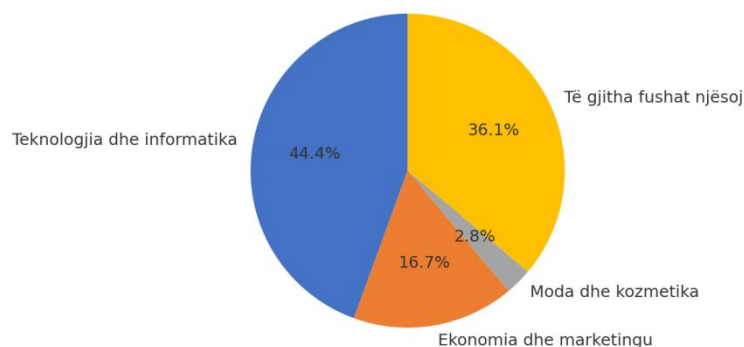
Perceptimi ndaj përdorimit të fjalëve të huaja është neutral, me pak dominim të ideve që e lidhin atë me modernitetin dhe informimin.

7. A mendoni se përdorimi i anglicizmave ndikon në ruajtjen e pastërtisë së gjuhës shqipe?

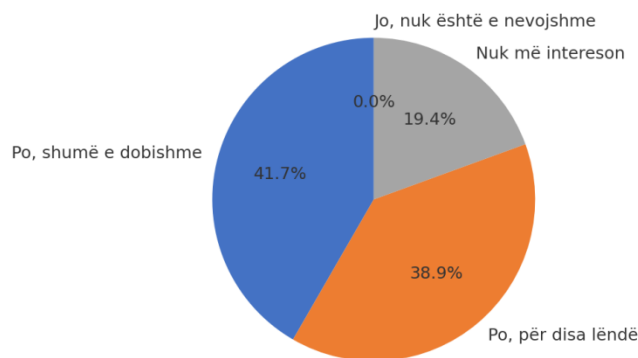
Një pjesë e madhe e nxënësve nuk e shohin përdorimin e anglicizmave si kërcënim, por si pjesë të zhvillimit të gjuhës.

8. Cila fushë mendoni se ka më shumë fjalë të huazuara?

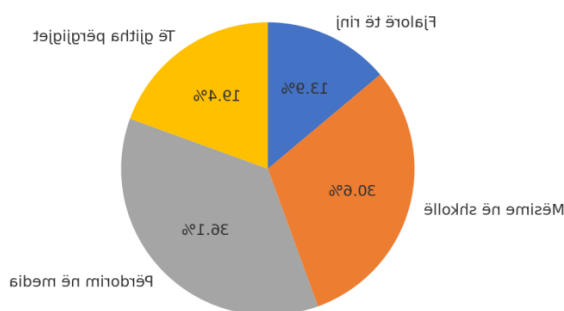
Teknologjia shihet si fusha më e prekur nga huazimet leksikore, ndjekur nga komunikimi i përditshëm në fusha të tjera.

9. A do të doje që në shkollë të kishte më shumë mësimë për fjalë-termat shqip dhe barasvlerësit e tyre?

Nxënësit e konsiderojnë të rëndësishme pasurimin e orëve mësimore me fjalë-termat shqip, duke reflektuar interes për zhvillimin e gjuhës.

10. Sipas mendimit tënd, si mund të përmirësohet përdorimi i fjalëve shqipe në vend të atyre të huaja?

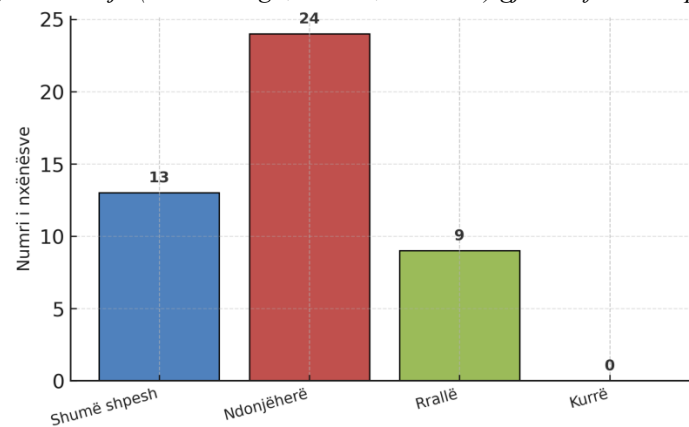

Sipas nxënësve, përdorimi i fjalëve shqipe mund të rritet përmes edukimit, mediave dhe fjalorëve të rinj. Rezultatet e pyetësorit tregojnë një ndërthurje të dukshme mes përdorimit të fjalëve të huaja dhe ndikimit të medieve digjitale. Nxënësit e shohin gjuhën angleze si pjesë të zhvillimit bashkëkohor, por njëkohësisht shfaqin vetëdije për ruajtjen e pastërtisë së gjuhës shqipe.

Analiza e rezultateve të pyetësorit Gjinnazi “Eqrem Çabej” në Vushtrri

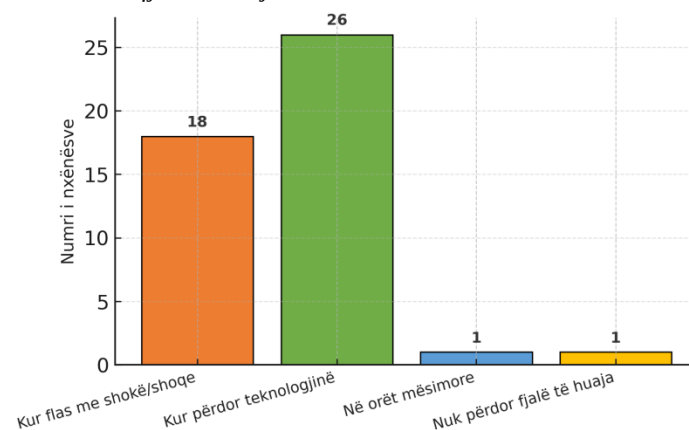
Ky raport paraqet analizën e rezultateve të pyetësorit mbi përdorimin e fjalëve të huaja nga nxënësit e Gjinnazit “Eqrem Çabej”, Vushtrri.

1. Sa shpesh përdorni fjalë të huaja (si “booking”, “chat”, “online”) gjatë të folurit të përditshëm?

Rezultatet tregojnë se shumica e nxënësve përdorin fjalë të huaja në mënyrë të moderuar, me ndikim të dukshëm të medieve dhe teknologjisë.

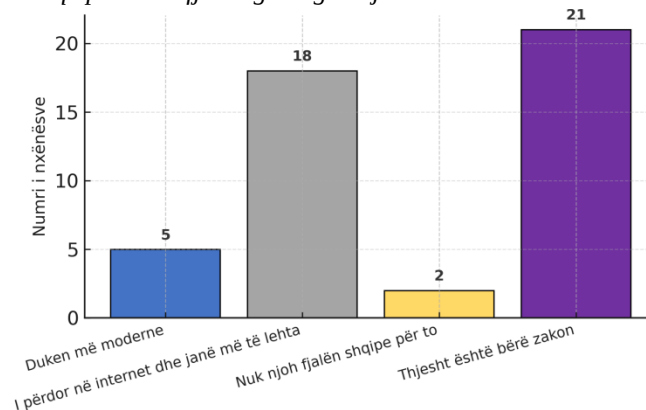
2. Në cilat raste përdorni më shumë fjalë të huaja?

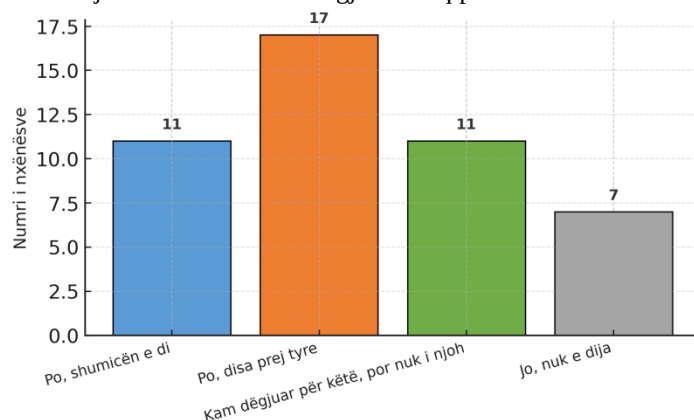
Përgjigjet tregojnë ndarje mes preferencës për fjalët origjinale angleze dhe versioneve shqipe, me dominim të moderuar të formës shqipe.

Nxënësit i shohin fjalët angleze si pjesë të zakonshme të komunikimit të përditshëm, shpesh pa ndërgjegjësim për barasvlerësit shqip.

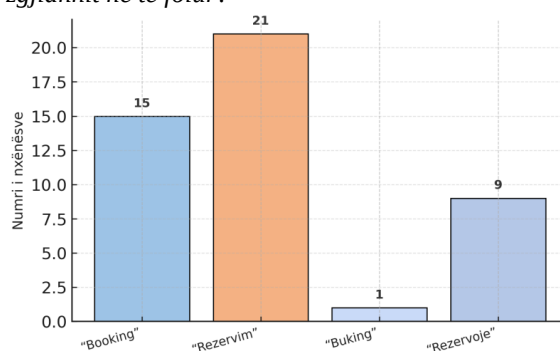
3. Cila është arsyeja kryesore që përdorni fjalë nga anglishtja?

4. A e dini se shumë fjalë të huaja kanë barasvlerës në gjuhën shqipe?

5. Cilin version të fjalës do të zgjidhnit në të folur?

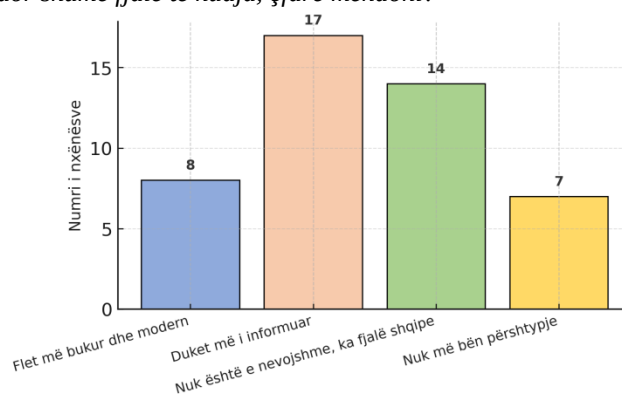

Përdorimi më i madh i fjalëve të huaja ndodh gjatë përdorimit të teknologjisë, duke treguar ndikimin e gjuhës angleze në mjediset digjitale.

Njohuritë për barasvlerësit shqip janë të përziera, duke treguar nevojë për më shumë edukim gjuhësor në këtë drejtim.

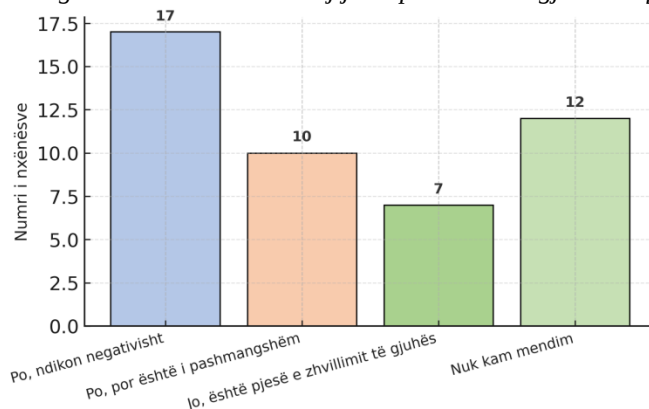
Përmirësimi i përdorimit të fjalëve shqipe lidhet me kombinimin e edukimit, mediave dhe fjalorëve bashkëkohorë.

6. Kur dëgjoni dikë që përdor shumë fjalë të huaja, çfarë mendoni?

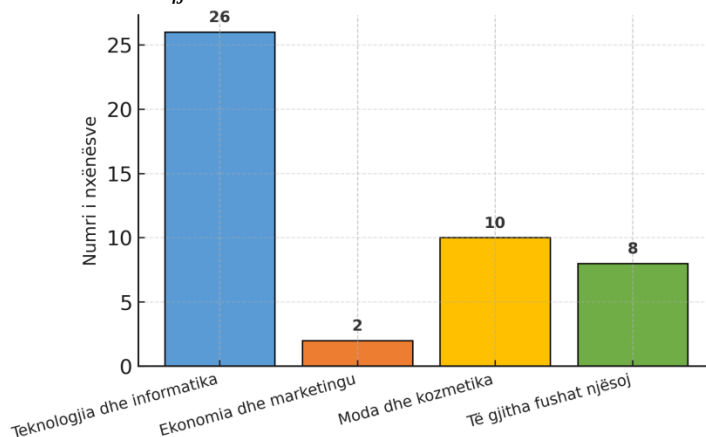
Nxënësit e perceptojnë përdorimin e fjalëve të huaja si shenjë moderniteti dhe informimi, por edhe si e panevojshme në disa raste.

7. A mendoni se përdorimi i anglicizmave ndikon në ruajtjen e pastërtisë së gjuhës shqipe?

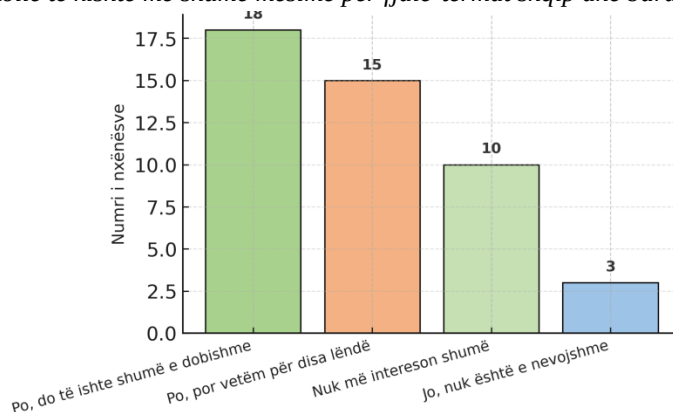
Shumica e nxënësve e shohin ndikimin e anglicizmave si negativ, megjithëse disa e pranojnë si pjesë të zhvillimit të gjuhës.

8. Cila fushë mendoni se ka më shumë fjalë të huazuara?

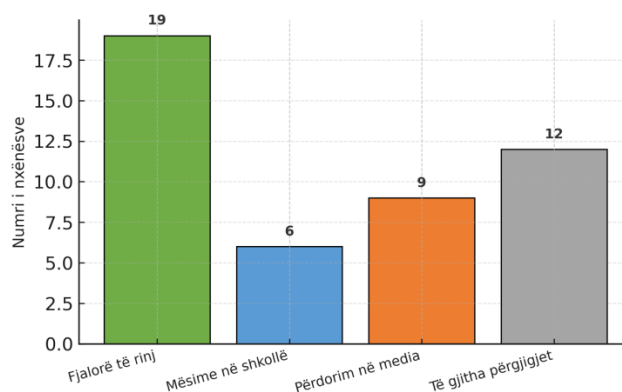
Teknologjia dallohet si fusha më e ndikuar nga huazimet leksikore, ndjekur nga moda dhe fusha të tjera.

9. A do të doje që në shkollë të kishte më shumë mësimë për fjalë-termat shqip dhe barasvlerësit e tyre?

Nxënësit e konsiderojnë të nevojshme përfshirjen e mësimëve shtesë për pasurimin e fjalorit shqip në arsim.

10. Sipas mendimit tënd, si mund të përmirësohet përdorimi i fjalëve shqipe në vend të atyre të huaja?

Ky version i raportit ofron një pasqyrë të qartë vizuale për shpërndarjen e përgjigjeve të nxënësve. Grafikët me kolona e bëjnë më të lehtë krahasimin e përgjigjeve dhe nxjerrjen e përfundimeve mbi ndikimin e anglicizmave në komunikimin e përditshëm.

Përfundim

Analiza e nevojave të nxënësve për gjuhët e huaja, si: gjuhës angleze, gjermanishte dhe frëngjishte sigurisht nuk përfaqësohet sa duhet në shkollat e mesme të larta teknike e profesionale, si edhe në gjimnaz në Vushtri. Këtu jemi përpjekur për të treguar rëndësinë e madhe që kanë gjuhët e huaja botërore, si: anglishtja, gjermanishtja dhe frëngjishtja. Nxënësit kanë mësuar këto gjuhë të huaja botërore edhe në shkollat e mesme të ulëta. Në bazë të pyetësorëve që kemi prezantuar në shkollat të mesme të larta në Vushtri, kemi arritur në përfundim se vërehet një johomogjenitet i njohurive paraprake tek nxënësit. Prandaj është e domosdoshme që mësime të mësimdhënësve të kenë parasysh edhe nivelin e njohurive që posedojnë vijuesit e mësimi të gjuhëve të huaja, si dhe pritjet e tyre.

Në bazë të të dhënave, mësime të mësimdhënësve mund të planifikojë cilësinë e kursit dhe kështu të arrijë rezultatet e mundshme më të mira. Duke përdorur të dhënat e mbledhura mund të projektohet plani kornizë i kursit. Vlerësimi gjithashtu paraqet efektivitetin e kursit. Qëllimi i analizës së nevojave është që të njoftohen pjesëmarrësit e kursit si njerëz, si përdoruesit e gjuhës, si nxënës, se për të mësuar me sukses gjuhën dhe shkathtësitë e të mësuarit të ngrihet në nivelin më të lartë të mundshëm. Në këtë proces, duhet pasur në mendje mjedisin në të cilin do të mësohet, si dhe situatat e synuara në të cilat për të zbatohen njohuritë e arritura.

Në këtë mënyrë janë të kënaqur mësime të mësimdhënësve dhe nxënësit, si dhe shkollat teknike (institucionet shkollore) ku zhvillohet kursi. Mësimi i gjuhëve të huaja, dhe sidomos i gjermanishtes, ka një rol të rëndësishëm në përgatitjen profesionale dhe akademike të nxënësve. Rekomandohet që shkollat të vazhdojnë të zhvillojnë programet për gjermanishten dhe të integrojnë më shumë materiale praktike dhe aktivitete komunikuese.

Rezultatet tregojnë se anglishtja është gjuha më e mësuar, ndjekur nga gjermanishtja, sidomos në drejtimet teknike. Shumica e nxënësve e konsiderojnë gjuhën gjermane shumë të rëndësishme për karrierën e tyre dhe janë të motivuar për të mësuar më tej. Vështirësitë kryesore të raportuara përfshijnë gramatikën e ndërlikuar, fjalorin e gjerë dhe mungesën e praktikës së folurit. Në tregun global të punës, dy ose më shumë gjuhë të huaja janë tashmë një kërkesë e zakonshme.

Mësimi i gjuhëve të huaja botërore është mjet komunikimi, e gjithashtu edhe një instrument zhvillimi kombëtar, integrim evropian e botëror dhe përparim personal e profesional për brezat e rinj. Njohja e një ose më shumë gjuhëve të huaja ndihmon nxënësit të komunikojnë me të tjerët, të kenë akses në literaturë profesionale dhe shkencore dhe të përgatiten për tregun e punës ndërkombëtar.

Mësimi i gjuhëve të huaja ka marrë rëndësi të veçantë në epokën e globalizimit. Shumë vende të Evropës, përfshirë Kosovën, kanë përfshirë anglishten si gjuhë të domosdoshme në arsimin fillor dhe të mesëm, ndërsa gjermanishtja ka nisur të ketë një prani të konsiderueshme në shkollat profesionale. Për popujt numerikisht të vegjël, mësimi i gjuhëve të huaja – sidomos i gjermanishtes – është shumë më tepër se një detyrim shkollor. Ai është një urë drejt botës, një instrument i zhvillimit personal dhe kombëtar, dhe një garanci për integrim e sukses në një shoqëri gjithnjë e më të ndërlidhur. Prandaj, nxitja e gjermanishtes në shkollat e mesme duhet të shihet si një investim strategjik për të ardhmen e brezave të rinj dhe të vetë kombit.

Gjuha angleze nuk është vetëm një mjet komunikimi, por një çelës për dijen, zhvillimin dhe bashkëpunimin ndërkombëtar. Në një botë të ndërlidhur, ajo u jep njerëzve – sidomos në shtetet e vogla – fuqinë për t'u bërë pjesë aktive e shoqërisë globale, pa humbur identitetin e tyre kulturor. Përveç gjermanishtes, anglishtja vazhdon të jetë gjuhë e domosdoshme për komunikim dhe literaturë shkencore, ndërsa frëngjishtja ka një përdorim më të kufizuar, por mbetet e rëndësishme për kulturën dhe marrëdhëniet ndërkombëtare.

Referencat

- [1]. Breznica, P. A.: “*Roli i kulturës në mëmin e gjuhës së huaj*”, në KËRKIME GJUHËSORE IV Konferencë shkencore ndërkombëtare, mbajtur më 10 korrik 2015, QSA IGJL, Tiranë, 2016, f. 529-532.
- [2]. Breznica, P. A.; Pllana, F.: “*Roli i ushtrimeve për mësimin e gjuhës angleze në shkollat e mesme të larta të Kosovës*”, në KËRKIME GJUHËSORE VI Konferencë shkencore ndërkombëtare, mbajtur më 14 korrik 2017, QSA IGJL, Tiranë, 2018, f. 365-370.
- [3]. Harizaj, M.: “*Roli dhe efikasiteti i të pyeturit si nxitës i ndërveprimit dhe aftësimit komunikativ të nxënësve të gjuhës së huaj*”, në KËRKIME GJUHËSORE IV Konferencë shkencore ndërkombëtare, mbajtur më 10 korrik 2015, QSA IGJL, Tiranë, 2016, f. 609-612.
- [4]. MASHT, “*Kurrikula bërthamë për arsimin e mesëm të lartë të Kosovës (Gjimnazet-klasa X, XI, XII)*” (e rishikuar), Prishtinë, gusht 2016.
- [5]. Musai, B.: “*Psikologji edukimi-zhvillimi, të nxënësve, mësimdhënia*”, Tiranë, 1999.
- [6]. Ostrosi, V. M.: “*Gjuha dhe terminologjia të ndikuara nga komunikimi ndërkulturor dhe globalizimi*”, në Konferencë shkencore ndërkombëtare, mbajtur më 11 maj 2023, UT FGJH DGJSB, Tiranë, 2023, f. 326-334.
- [7]. Xega, E.: “*Dimensioni ndërkulturor në mësimdhënien e gjuhës së huaj*”, BSH-seria e shkencave shoqërore, Universiteti “F.S.Noli”, Korçë, Viti XVII i botimit, nr. 23, Korçë, 2012.
- [8]. <https://www.ue-germany.com/blog/what-are-the-benefits-of-learning-german>
- [9]. <https://europeanscience.org/index.php/1/article/view/845>
- [10]. <https://ijeltsjournal.org/wp-content/uploads/2024/01/Final-Edited-Paper-5-Debashree-Chakraborty.pdf>